

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,
Regum ...

Trithemius, Johannes

S. Galli, 1690

De Lutberto Monasterij Hirsaugiensis I. Abbate, qui præfuit in magna
Religione annis XVI. & de quibusdam gestis illius temporis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38550

tur Ecclesiam. hortante sanctissimo Archi-Præsule Ambrosio Mediolani remansit, & multos suâ conversatione sanctissimâ ad virtutum exercitiâ convertit, cumque suam peregrinationem Domino quotidianis precibus committeret, tandem post anni revolutionem, quo Mediolanum venerat, apparuit ei S. Dionysius in visione dicens: Exaudita sunt orationes tuæ apud Dominum mi frater Aureli: ecce Salvatore omnium te vocante, morieris secundum desiderium tuum, & juxta tumbam Corporis mei accipies monumentum. Non diu postea languore febrium tangitur, & dispositis omnibus quæ voluit, inter manus Divi Ambrosij cum verbis sacre orationis Spiritum emisit, octavo Calendas Junij, eo videlicet die, quo & S. Dionysius ante triennium in Armenia objerat. Transit autem S. Aurelius Gratiano, & Valentiniano regnantibus, anno Dominicæ Nativitatis CCC. LXXXIII. Indictione Romanorû XI. sepultus in Ecclesia Mediolanensi ad latus B. Dionysij memorati Archiepiscopi. Cujus exequias B. Præsul Ambrosius cum multis lacrymis profecutus, homiliam ad populum dixit insignem: cujus tale fuit exordium. Amissimus fratrem, & Pastorem dulcissimum, imò præmissimum pium Advocatum. Mansit itaque corpus sanctissimum Aurelij Pontificis in eodem loco sepultum à temporibus Gratiani, & Valentiniani Principum usque ad Carolum Imperatorem Magnum, per annos ferme quadringentos, & triginta septem. Temporibus verò Caroli Imperatoris Magni Nottungus Episcop. Vercellensis illud ab Archiepiscopo Mediolanensium precibus obtinuit, & in suam Ecclesiam, sicut antè diximus, Vercellas deportavit. Quod non diu postea sub Ludovico Imperatore primo transtulit in Allemanniam, & apud Hirsaugiam collocavit. Miraculis apud Mediolanum simul & Vercellas innumeris claruit, quæ nimia intercapedo temporis tetrâ oblivione sepelivit. Post ejus translationem in Hirsaugiam infinita ferè miracula ad illius Reliquias facta sunt, quæ partim scripta habentur, partim in oblivionem hominum transferunt: sed nunc ratio postulat, ut ad cœptam historiam calamum dirigentes, vitam, mores, Religionem & gesta Lutberti Abbatis primi conscribamus.

S. Aurelius
Mediolani
moritur A.
Dni 380.

Translatio
S. Aurelij.

De Lutberto Monasterij Hirsaugiensis I. Abbate, qui præfuit in magna Religione annis XVI. & de quibusdam gestis illius temporis.

Lutbertus
fit I. Abbas
Hirsaug.

Anno igitur Dominicæ Nativitatis DCCCXXXVIII. Indictione Romanorum I. temporibus Ludovici Imperatoris I. anno Regni ejus tertio & vicesimo, Lutbertus Monachus Fuldensis primus Hirsaugiensis Monasterij Abbas ordinatus est, die mensis Septembris undecimâ, & præfuit annis XVI. demptis mensibus tribus. Natus fuit ex gente Suevorum parentibus honestis, & non infimæ conditionis, cujus frater ex utroque parente germanus fuit Bruno Abbas insignis Monasterij Hirsfeldensis in Buconia, qui & ipse multo tempore in Fuldensi Cœnobio Monachus antea extitit sub disciplinâ Baugolphi strenui Abbatis. Lutbertus autem cum puer esset ingenio docilis, ad scholas à genitore positus, brevi supra ætatem doctus evasit, Monachus autem factus est,

est, sub memorato Abbate Baugolpho, qui S. Sturm primo Abbati Fuldenſi in Præſatura ſucceſſit, anno circiter decimo nono ætatis ſuæ: & per incrementum temporis ſub tribus videlicet Abbatibus, Baugolpho, Egilone, & S. Rhabano multum profecit tam ſanctitatis merito, quam eruditione ſcripturarum. Itaque Monachum induit anno Chriſtianorum ſeptingenteſimo, nonageſimo ſexto, indiſtione Romanorum quarta: ad Hirſaugiam venit anno Chriſtianorum prænotato, ætatis verò ſuæ ſexageſimo, converſionis autem quadrageſimo ſecundo, & præfuit annis XV. menſibus novem. Fuit enim vir multum venerabilis, & ſicut diximus, non ultimus inter duodecim eruditiffimos Fuldenſis Cœnobij præcipuos Doctores. Scientiâ litterarum profundus: Vitâ & converſatione devotus, Regularis Diſciplinæ ſtudioſiſſimus cultor extitit, qui ſubditos ſibi Monachos ſedulò non ſolum verbo inſtituit, ſed omni tempore in ſanctis operibus ſimiliter præceſſit. Unde complures in circuitu famâ eruditionis & ſanctitatis ejus concitati ad Hirſaugiam confluunt, & ejus ſe magiſterio humiliter ſubmittunt. Crevit ſub ejus regimine non parum temporalis proviſionis ſubſtantia, & numerus fratrum ſervientium DEO paulatim fuit ampliatus; in ſtudio litterarum Rhabanum multo tempore Præceptorem habuit, & tandem Magiſtro Diſcipulus non inferior evaſit. Conſuetudo fuit eo tempore in Monasterio Fuldenſi, quam Albinus Præceptor Caroli Magni Imperatoris Bedæ quondam Diſcipulus introduxerat, ut Monachis præficerentur doctiſſimi Præceptores, qui eos non ſolum in ſcripturis divinis, ſed in omni quòque litteratura ſecularium ſtudiorum inſtruerent, & qui poſt longum exercitium litterarum evaſiſſent doctiores, ceteris Magiſtri præponerentur, & ad ſimilia Duces. Inter quos duodecim ſemper erant præcipui, quorum conſilio Abbas in arduis rebus utebatur. Et quoties aliquis ex eorum numero vel morte fuiſſet ſublatus, vel ad aliud Monasterium miſſus, mox alius qui magis videbatur idoneus, in locum ejus conſueverat computari; unde non ſolum Fuldenſis Cœnobij Monachos, ſed etiam complures, qui propter ſtudium de alijs mittebantur Cœnobijs, illi duodecim in omni facultate ſcripturarum inſtituerunt. Lutbertus ergo pretioſæ opinionis Abbas à bonis Præceptoribus quam optimè inſtitutus, doctor magnus, & in omni terra nominatiſſimus evaſit: Regibus charus, & ſuis chariſſimus, vitâ ſimul & eruditione præclarus, qui non ſpernendæ lectionis quædam ſcripſiſſe fertur opuscula. Legi ſub ejus nomine pulchrum in Cantica Canticorum Salomonis tractatum, in quo fidelis anima Deum ſitiens vario dilectionis exercitio ſuum Creatori pium exponit amoris deſiderium.

Converſat.
Lutberti.

Lutbertus
doctiſſimus

Scriptit in
Cant. Can-
ticorum.

Monaster.
Corbejenſe
in Saxonia.

Annus DCCCXXXVIII. Iſte fuit annus primus Lutberti primi Abbatis Monasterij Hirſaugienſis, à quo deinceps noſtram continuamus hiftoriam. Circa hæc tempora Monasterium Corbejenſe in Saxonia Ordinis noſtri primùm inhabitari cepit; quod S. Anſcarius ex Abbate Corbejenſi antiquæ in Gallia Bremenſis Archiepiſcopus ordinatus, anno Domini octingenteſimo, vicesimo ſecundo conſtruxit, & juffu Imperatorum Caroli ac pij Ludovici ad Chriſti fidem Saxoniam convertit: multi per ſucceſſum temporis in eodem Cœnobio Viri Sancti & doctiſſimi claruerunt. His etiam temporibus vir quidam dives & potens, nomine Einhardus Ludovici Imperatoris quondam cubicularius & familiaris amicus fundavit

Monaster.
Selgenſtat

Monasterium Selgenſtat Moguntinae Diœceſis circa Moganum, tribus à Frankfurt in aſcenſu ejuſdem fluminis miliaribus, in quod corpora Sanctorum Marcellini & Petri Martyrum ante decennium per Imperatorem Ludovicum à Roma translata collocavit, ipſumque Monasterium ad ſuſtentionem Servorum Domini neceſſarijs proventibus copioſè cumulavit. In eodem Cœnobio Monachus deinde factus fuit, ſub Erhardo I. Abbate vitam ſuam in omni ſanctimonia puram inſtituit, & ceteris Monachis Religioſis converſationis exemplum dedit. Poſthac juſſione Imperatoris Abbas Monasterij S. Bavonis in Gandavo conſtituitur. Cui nihilominus famoſum illud Monasterium in Normandia Fontanellæ dictum per ſeptennium gubernandum commendatur, quemadmodum in utriuſque annalibus continetur. Mortuus tandem in Cœnobio S. Bavonis Gandavi ſepultus eſt. Sunt qui opinentur illum Abbatem I. exitiſſe in Selgenſtat, ubi Monachum induerat, quod ſtare cum veritate nullatenus poteſt. Nam primus illius Cœnobij Abbas fuit Erhardus, Secundus Hartungus, & tertius Hartmannus, quorum tempore Einhardus utique moriens quartus ibidem eſſe rector non potuit. Hoc idem Cœnobium poſt aliquot annos per Ungaros incenſum exitit, & tam corpora præſcriptorum SS. Martyrum, quàm Reliqua Monachorum habitacula ſimul cum Eccleſia in cinerem redacta ſunt. Einhardus autem memoratus Abbas cum eſſet doctiſſimus ſcripſit, vitam & geſta Caroli Imperatoris Magni *lib. 3.* Translationem quoque prædictorum Martyrum, *lib. 1.* Hiftoriam tranſacti temporis, *lib. 1.* & quædam alia, ad noticiam noſtræ lectionis non venerunt.

Einhardus
Monachus.

Opuscula
Einhardi.

Hildulph.
Monachus
Hirfaug.

Anno DCCCXXXIX. Lutberti Abbatis II. Hildulphus Monachus in omni varietate ſcripturarum doctiſſimus, ſcholæ Monachorum apud S. Aurelium præficitur: ſub cujus Magiſterio Fratres haud mediocriter in omni genere doctrinarum profecerunt. Fuit Rahabani Fuldenſis quondam Abbatis auditor, atque diſcipulus, & unus de primis quondam Monachis, qui cum Lutberto ex Fuldenſi Monasterio venerant in Hirfaugiã, homo non minùs vitæ ſanctimoniã, quàm eruditione ſcripturarum venerandus. Conſuetudinem Fuldenſium valde laudabilem Hirfaugienſes etiam per annos plures obſervârunt, ut ſcholæ Monachorum unus doctior ceteris in Cœnobio præficeretur: qui Fratres non ſolùm in ſacris ſcripturis, ſed etiam in ſæcularibus litteris ad perfectum erudiret. Nam quod Gymnaſia publica hodie ſunt omnibus, hoc eo tempore Monasteria certa fuere clauſtralibus, quando Monachi ad diſcendũ idonei ad præcipua mittebantur Cœnobia, pro ſcientia ſcripturarũ omnimoda plenius conſequenda. In omnibus enim Monasterijs Ordinis noſtri antiquiſ per totam Germaniam, & reliquas nationes ſcholæ habebantur Monachorum ex Monachis doctiſſimi, quorum informatione Fratres juniores ingenio valentes, in omni doctrina erudirentur ſcripturarum. Et quamvis in ſingulis Cœnobijs haberentur ſcholæ, moribus, & ſcientiã potiores, quorum inſtitutione juniores ad optima quæque proficerent, in certis tamen Monasterijs inſignibus, ubi & numerus Monachorum exitit copioſior, & rerum temporalium abundantia major, generalia tenebantur Monachorum Gymnaſia, ad quæ Monachos mittebant Abbates, quos altioribus voluiſſent erudiri doctrinis. Et quicumque

Monachor.
Gymnaſia.

que

que ex his famam majoris acquisivisset eruditionis, plures etiam habebat discipulos.

Primum ex his in Germania Fuldense Monasterium extitit, quod olim S. Martyr Bonifacius Moguntinensium Archi-Episcopus impensis Pipini, & Caroli Magni Regum Francorum in Buchonia sylva in finibus Thuringiæ novum construxit. Secundum fuit sanctorum Petri & Pauli in Weissenburg, Spirensis diœcesis, quod ipsis referentibus Rex Francorum Dagobertus per visionem admonitus fundavit. Tertium fuit Monasterium S. Albani prope Moguntiam antiquâ fundatione Regum Francorum insigne: cujus novissimi Abbas, & Monachi, ut suo loco dicemus in secunda parte hujus operis, diabolum secuti ab Ordine apostatarant. Quartum fuit Cœnobium sancti Galli, in Suevia antiquissimum, per S. Columbanum Abbatis ordinationem non multum post mortem sancti Legislatoris nostri Benedicti constitutum. Quintum fuit Monasterium in Augia majore prope Constantiam, quod S. Pirminius Episcopus Meldensis in Gallia beati Mauri quondam discipulus, prædicator Christianæ fidei, olim per Sueviam magnificus, & insignis fundavit. Sextum fuit Hirsfeldia, quod sanctus Lullus Moguntinensium Archi-Episcopus beati Martyris Bonifacii Successor anno Dominicæ Nativitatis DCC. LXXIV. in Buchonia sylva quatuor à Fulda miliaribus construxit. Septimum fuit Cœnobium sancti Matthiæ prope civitatem Trevirorum, omnium Monasteriorum Teutonici Regni antiquissimum, quod longè ante sanctum Benedictum pro Monachis à sancto Euchario I. Trevirorum Archi-Episcopo fuit institutum. Octavum Monasterium Mediolacense in Lotharingia extitit, quod sanctus Lutvvinus olim Dux, postea Monachus ibidem & Abbas, ac deinde Trevirorum Archiepiscopus fundavit. Nonum fuit Monasterium sancti Mauritij, apud Dolegiam in finibus Lotharingiæ Trevirensis diœcesis, quod sanctus Pirminius supra dictus Meldensis Episcopus olim construxit, & sanctum Wandalinum discipulum suum Abbatem I. instituit, ac sapius invisere consuevit. Multi fuere in ea regione Ordinis nostri Fratres Eremitæ. In quo Cœnobio antiquitus, & magna Monachorum religio viguit, & studium divinarum scripturarum omnibus celeberrimum fuit. Decimum fuit Brumienſe Cœnobium antiquâ Regum Francorum in diœcesi Trevirorum fundatione constructum, in quo per intervalla temporum viri complures in scripturis doctissimi claruerunt, varia ingeniorum suorum opuscula ad utilitatem posteritatis in ordine lucubrantes. Undecimum fuit Monasterium Stabulense in diœcesi Leodiensium quondam famosum, & potentissimum, in quo antiquitus maxima Monachorum multitudo extitit. Inter quos complures doctrina & sanctitate coram Deo & hominibus magno in pretio claruerunt. Duodecimum fuit Nova Corbeja Monasterium in Saxonia, constructum per Abbatem alterius Corbejæ in Francia sitæ, & est Hirsaugiensi Cœnobio, sicut diximus supra, contemporaneum, cujus Monachi plures numero eruditione, & sanctitate gloriosi totam Saxoniam, Marchiam, Bohemiam, & Austriam, cum provincijs adjacentibus suis prædicationibus, & exemplis ad fidem veritatis converterunt. Tertium decimum fuit Canobium S. Maximini prope muros civitatis Trevirorum antiquâ fundatione gloriosum, in quo magnæ sanctitatis, & eruditionis

Fuldense. 1.

Weissenburg. 2.

S. Albani 3.

S. Galli 4.

Augiense 5.

Hirsfeld. 6.

S. Matth. 7.

Mediolacense 8.

Dolegia 9.

Brumiense. 10.

Stabulense. 11.

Corbejense. 12.

S. Maximini. 13.

Hirſaugia.

Hildulphus
Monachus.

tionis olim Monachi plures claruerunt, de quibus multi apud diverſas nationes Pontificatûs apicem aſcendere meruerunt. Quartum decimum fuit Monafterium præſens Hirſaugienſe, cujus in manibus tractamus hiſtoriam, in quo per multos annos & magnæ ſanctitatis Religio viguit, & ſtudio ſcripturarum Monachis in uſu continuo fuit. Quorum primus inſtitutor in ſuo loco, ſicut diximus, Hildulphus Presbyter inſignis extitit, qui multos in omni ſcripturarum ſcientia nobiliter erudit. In omnibus Monafterijs prænominatis veterum lectione conſtat nobis manifeſtè, per multos annos ſtudio maximum viguiſſe ſcripturarum, cujus hodie quantum ad imitationem pertinet, in nullo penitus remanſit veſtigium. Propterea Ordo S. P. N. Benedicthi per totam Europam ubique quondam potens, glorioſus, & venerabilis, ad nihilum penè redactus eſt, & quantum in numero Cœnobiorû, & merito perſonarum olim creviſſe legitur, tantum in utroque noſtris temporibus penè quotidie invenitur deficere, & amiſſis turpiter Cœnobijs jam cunctis Ordinibus eſſe miſerabilior. Duo ſiquidem Ordinem noſtrum quondam inſignem reddiderunt, vitæ ſcilicet meritum, & eruditio ſcripturarum: quorum à Monachis dum alterum negligitur, ad alterum raro pervenitur. Nam ut verum fatear, inter omnes Clauſtrales, præſentis temporis Monachi Ordinis S. Benedicthi ubique indoctiores ceteris reperiuntur.

Ludovicus
Imperator
obijt.

DCCCXL. Anno Lutberti Abbatis tertio Ludovicus Imperator primus die menſis Junij viceſimâ moritur, & in Eccleſia Metenſi ſepelitur. Reliquit autem tres filios Lotharium, Carolum, & Ludovicum, qui ob Imperij & Regni paterni diſiſionem inter ſe debellantes multa hominum millia perdiderunt. Ob quam cauſam viribus eorum diminutis tandem convenerunt, ut diſiſo imperio Regnôq; paterno Lotharius cum nomine Imperatoris poſſideret Italiam, Ludovicus Germaniam, Carolus Galliam: & Pipinus patruſ filius haberet Aquitaniâ, & ſic terminata fuit diuturna fratrum diſſenſio. Claruit hiſ quoque temporibus Hetti ex Abbate Monafterij Mediolacenſis ſupradicthi Archiepiſcopus Trevirorum. Qui monitus per S. Maternum in ſomnis Cœnobium Canonicorum Regularium fundavit, in conſuetudine, in cujus Eccleſiam corpus S. Caſtoni Presbyteri Moſſellani de Cardona transferens collocavit. Verùm ejuſdem loci Canonici ante complures annos Regulam abjecerunt. Claruit hiſ etiam temporibus Dionyſius Hildoinus Abb. S. Dionyſij Pariſienſis Archicappelanus Imperialiſ Palatiij, vir doctus, & potens in opere & ſermone, qui inter cetera ingenij opuſcula ſcripſit ad Ludovicum Pium Imperatorem gemino ſtylo, metrico videlicet, & profacio vitam S. Dionyſij Martyris Areopagite, Pauli quondam Diſcipuli & Athenarum Epifcopi. Hic ſub Imperium Ludovici Romam deſtinatus Orator oſſa B. Martyris Sebaſtiani dono Romani Pontificis tranſtulit in Galliam. Cujus caput in Cœnobio Gromaugiensij Ordinis noſtri in diœceſi Trevirorum nunc oſtenditur. Claruit ſimiliter hiſ diebus in Gallia Theodulphus ex Abbate Floriacenſis Monafterij Aurelianenſis Epifcopus, non minus vitæ merito, quàm eruditione ſcripturarum venerabilis. Hic neſcio quam ob cauſam Ludovico Imperatore præcipiente in cuſtodia poſitus, forſitan quòd filijs in Patrem conſpirantibus, videretur præbuiſſe conſenſum. Hymnum illum, qui cantatur in Dominica Palmarum in ſtatione pu-

Hetti Ar-
chiepiſc.Hildoinus
Abbas.Theodul-
phus Epifc.
Aurelia.

ne publica, & incipit: *Gloria, laus & honor.* composuit, quem Imperatore prope custodiam eodem die in solempni processione transeunte, cum dulci modulamine sonorâ voce cantaret, delectatus ille tam viri constantiâ, quàm dulcedinis cantilenâ mox liberum exire iussit.

Scriptit idem Pontifex & alia quædam opuscula adhuc nobis incognita. Haymo etiam ex Monacho Hirsfeldensis Cœnobij anno prænotato, Lutbetti Abbatis tertio, Præsul Ecclesiæ Halberstatensis in Saxonia, tertius in ordine Episcoporum ordinatus est, & præfuit annis 13. Qui cum vir esset in omni scientia scripturarum eruditissimus, multa reliquit ingenij sui præclara opuscula: Etiam totam Bibliam suis commentarijs explanavit, quemadmodum in libro nostro de Scriptoris Ecclesiasticis dudum ostendimus. Similiter his temporibus claruit sanctus Freculphus, ex Monacho nostri Ordinis Episcopus Lexoviensis in provincia Rothomagensi, ad quem Rhabanus Abbas Fuldensis multis voluminibus exercitavit ingenium, vir sanctitate morum venerabilis, & eruditione scripturarum gloriosus: qui suis prædicationibus multos ad Dei agnitionem convertit. Scriptit inter cetera ingenij sui monumenta ad Helisachar Abbatem insigne volumen, quod de sex mundi ætatibus prænotavit, in quo res gestas ab origine mundi usque ad incarnationem Domini complectitur, & quæstiones divinarum scripturarum difficiliore, pulchrâ & subtili discussione resolvit. Angelomus etiam Luxoviensis Cœnobij in Burgundia Monachus nostri Ordinis vir undequaque doctissimus, his floruit temporibus, qui iussione Trogonis Episcopi Metensis Fratris Ludovici Imperatoris I. scripsit excellentissimum opus, in quatuor libros Regum, quo nec pulchrius, nec utilius legimus unquam. Ad Lotharium quoque Imperatorem pulchrum volumen edidit in Cantica Canticorum. De divinis etiam officijs opus insigne composuit. Ansegisus quoque Abbas Monasterij Lobienfis, & postea Senonensis Archiepiscopus, vir doctissimus iisdem temporibus apud Imperatores magno in pretio fuit, qui multa ad utilitatem posteritatis volumina edidit: Leges etiam, & Constitutiones Caroli Magni, & Ludovici Filij eius Imperatorum, tam mundanas, quàm Ecclesiasticas necessarijs capitulis distinguens in singula volumina, singulari quoque ad inventionem studiosè comportavit. Ansegisus alius iisdem temporibus floruit Abbas Monasterij Fontanellæ in Normania vir æquè doctissimus, qui & ipse nonnulla ingenij sui opuscula composuit, quorum se memoriâ immortalem fecit. Non solum enim apud Germanos in Monasterijs Ordinis nostri studium litterarum antiquis temporibus floruit, sed pari frequentiâ, & in ceteris nationibus Europæ Monachis communiter in usufuit. Inter quorum Cœobia hæc apud Gallos, qui & Franci occidentales, fuere præcipua: Primum quippe fuit Monasteriû Luxoviense, quod S. Columbanus in Burgundia fundavit temporibus S. Legislatoris nostri Benedicti. Cujus Monachi aliquandiu S. Columbanus servabant Regulâ, sed omnes postea in Europa Monachi colla jugo Regulæ S. P. Benedicti sine contadictione subdiderunt. A principio foundationis B. Columbanus scholam Monachorum in Luxoviensi Cœnobio instituit, & Fratres non solum in divinis, sed etiam in omni scientia sæcularium scripturarum ad plenum erudiri fecit. Nam ipse Columbanus undecunque doctissimus extitit, & multa

Haymo Ep.
Halbersta-
tenfis.

Freculfus
Episc. Le-
xoviensis.

Angelo-
mus Mo-
nachus Lu-
xoviensis.

Ansegisus
Archiepisc.
Senonensis.

Ansegisus
Abb. Fon-
tanellenfis.

Luxovij
Schola.

multa contra hæreticos maximè Arrianos scripsit. Multi ex posteris di-
 versarum Ecclesiarum Pontifices, multi Sancti, multi Viri sapientissimi,
 atque doctissimi inter Monachos Luxoviensis Cœnobij floruerunt. Sa-
 cundum verò Cœnobium fuit Elvonenſe fundatum à Dagoberto magno
 Rege Francorum, in quo sanctus Amandus dimisso Traiectensi Episco-
 patu primus Abbat is gessit officium, & mortuus in eo sepultus est. Con-
 struxerat ante Gandavi Ordinis nostri in monte Blandino insigne Mo-
 nasterium, cui Abbatem præfecit Florbertum, virum omni sanctitate
 conspicuum, cujus festum in die animarum colitur, qui tam in vita,
 quam post mortem infinitis coruscasse miraculis perhibetur. Aliud e-
 tiam Gandavi Monasterium Ordinis nostri constituit, quod nunc ad
 sanctum Bavonem dicitur: quia Bavo Comes illic depositis militaribus
 insignijs Monachus factus est, & in magna sanctitate moriens ibidem se-
 pultus. Et in illis tribus Monasterijs ab initio fundatiõnis per annos
 plures maximè studium viguit litterarum, quod omnes viri sancti & do-
 cti semper in ordine colentes, etiam Monachis suis persuaserunt. Est
 & aliud Monasterium Pontiniacense, quod nunc sancti Richarij voca-
 bulo nominatur, in quo multi doctissimi Monachi Ordinis nostri quon-
 dam claruerunt, in quo etiam tempore Lutberti Abbatis Hirsaugiensis
 prænominati scholæ fratrum præfuit Micho eruditissimus Monachus,
 qui gemino stylo scribens multa utiliter composuit, & discipulos in
 omni doctrinarum genere nobilissimos reliquit. Ut ne sim plùs, quam
 oportet in narratione proluxior, vel sola nomina quorundam in Gallia
 Cœnobiorum referam; in quibus Monachorum studia gloriosè antiqui-
 tus floruerunt. Antiqua Corbeja in Francia, cujus Abbas S. videlicet
 Anscarius Episcopus Bremensis ordinatus, Corbejam novam, sicut di-
 ctum est supra, construxit in Saxonia, & Saxones ad Christi fidem
 convertit. Monasterium quoque Fontanellæ dictum in Normannia
 multos viros, & Sanctos & doctos protulit.

Item Monasterium Lobienſe, quod antiquitus magnificum fuit,
 cujus Abbates multo tempore per successum Leodiensem rexerunt Ec-
 clesiam. Monasterium in Sichim, quod nunc ad S. Bertinum nuncu-
 patur, in Flandria potentissimum, in quo S. Fulco fuit Abbas, Rhemen-
 sis postmodum Archiepiscopus. Monasterium insuper Foslatense, quod
 S. Bobolenus primus ejusdem Abbas in Parisiensi diocesi construxit,
 viros similiter, & doctos & sanctos in ordine nutrit: & nunc dici-
 tur apud S. Maurum propter ejus Reliquias illuc per Reges Francorum
 olim translatas. Item Cœnobium Mariacense, quod S. Amandus Epi-
 scopus pro monialibus construxit, quibus B. Jonthum discipulum suum
 præfecit in Præpositum, & S. Ritrudem Abbatissam. Quod postea in
 viroꝝ Monasterium commutatum est, sicut hodie cernitur. Est &
 Monasterium Resbacense, quod S. Agilus primus Abbas strenuè guber-
 navit, in quo postea viri sanctissimi atque doctissimi plures claruerunt,
 Cœnobium quoque Meticense, in quo S. Abbas Pilibertus trecentis Mo-
 nachis viris Sanctis atque doctissimis præfuit. Item sanctus Winocus fra-
 ter B. Ludovici Presbyteri in Sythin receptus à S. Bertino, Monasterium
 construxit in Wormholt villa Flandriæ Morinensis sive Toruanensis
 diocesis, in quo multis miraculis claruit, & studium divinarum scri-
 pturarum

Cœnobii
Elvonenſe.

Blandini.

S. Bavonis.

Pontinia-
cense aut
S. Richarij.Corbeja
antiqua.Corbeja
Nova.
Fontanella
Cœnob.Lobienſe
Cœnob.Ad S. Berti-
num.Foslatense
Cœnob.Mariacens.
Cœnob.
& alia mul-
ta.

pturarum
quod S. A
tempore v
quod S. J
Monasteri
nasterio Pe
Crispini
claruerunt
debaldu,
sterio S. Q
villarensi
Ebroicensi
ce S. Leuf
nachus cla
claruit ann
se, multos
S. Abbas W
centius, qu
Monachus
vit. Monaf
rium S. Ro
nasterium
quod S. Ce
sterium V
multis. In
in quo S. B
tit. Monaf
Moguntine
heim, ubi n
corum Ori
qui apud H
septimo, i
densè, in q
sæ ambo m
Cœnobiam
re nimis for
miqueschol

Anno
ter se habita
Francorum
Romanum
eo usque in
solus annis
Hæc autem
tharius imp
nuit, ac qui
Galliam B

pturarum magnificè ampliavit. In Monasterio denique Eckmundensi, quod S. Adelbertus in Hollandia fundavit, studium scripturarum multo tempore vigit. Similiter in subscriptis Gallia Cœnobijs: Turonensi, quod S. Martinus olim fundavit. In Cœnobia S. Medardi Sueffionis. In Monasterio S. Dionysij Parisiensi. In Monasterio Cluniacensi. In Monasterio Pentaliensi, in quo S. Germanus Abbas claruit. In Monasterio Crispiniensi, in quo S. Monachi Adelmus & Domitianus cum multis alijs claruerunt. In Monasterio Floriacensi, in quo primus Abbas fuit S. Leodebaldus, & multi postea in eo viri doctissimi claruerunt. In Monasterio S. Quintini, ubi S. Ebertramus Abbas claruit. In Monasterio Altivillarensi, in quo S. Bercharius Abbas floruit. In Monasterio S. Crucis Ebroicensi, in quo S. Leufredus Abbas claruit, & nunc dicitur de Cruce S. Leufredi. Monasterium Nobiliacense, in quo S. Liebhardus Monachus claruit. Monasterium Igniacense, in quo S. Berno Abbas primus claruit anno Christianorum Nongentesimo. Monasterium Gemblacense, multos doctissimos viros habuit. Monasterium Divionense, in quo S. Abbas Wilhelmus claruit. Monasterium Altimontense, quod S. Vincentius, qui & Madelgarius Comes quondam Annoniæ, fundavit, & illic Monachus factus, ac deinde Abbas cum trecentis Monachis Dño servivit. Monasterium Causanciæ, in quo S. Ermenfridus claruit. Monasterium S. Romarici, ubi S. Amatus claruit Abbas. In Italia quòque Monasterium Cassinense. Monasterium Florense. Monasterium Bobiense, quod S. Columbanus Abbas fugatus à Burgundia construxerat. Monasterium Vercellense. Monasterium S. Vincentij de Vulturno cum alijs multis. In Anglia quòque Monasterium SS. Apostolorum Petri & Pauli, in quo S. Beda Monachus & Presbyter scholæ Monasticæ Prælatus extitit. Monasterium Ripense, in quo S. Bonifacius Martyr, & primus Moguntinensium Archiepiscopus monachus fuit. Monasterium Waltheim, ubi monachi fuerunt SS. tres Martyres Kylianus Apostolus Francorum Orientalium, Colonatus Presbyter, & Tothnanus Diaconus, qui apud Herbiopolim passi sunt anno Domini sexcentesimo octogesimo septimo, indiçtione Romanorum quintadecimâ. Monasterium Beçtense, in quo Lantfrancus, & S. Anselmus Episcopi Cantuariensis Ecclesiæ ambo monachi & Abbates immediati fuerunt. Et alia Ordinis nostri Cœnobia multa fuerunt antiquitus, quorum nomina feriatim exprimere nimis foret tædiosum, in quibus olim fuerunt monachi plures, doctissimi que scholis publicis præfederunt, & varia lucubaverunt opuscula.

DCCCXLI.

Anno Lutbetti Abbatis quarto post annalem concertationem inter se habitam filij Ludovici Imperatoris primi sicut diximus Regnum Francorum in quatuor partes diviserunt. In qua divisione Lotharius Romanum cum Italia obtinuit Imperium, & eam Regni partem, quæ ab eo usque in præsentem diem Lotharingia nuncupatur. Imperavit autem solus annis decem, & postea cum Ludovico filio annis circiter quinque. Hac autem divisio Regni Francorum tali fuit partitione completa. Lotharius Imperator Italiam cum nomine Imperij, sicut diximus, obtinuit, ac quidquid inter mosam & Rhenum Fluvios interjacet, hoc est, Galliam Belgicam totam. Carolus verò eam Regni partem sorte accepit,

D

pit,

Cassinense
Monaster.
Bobiense
Monaster.Monaster.
Beda.Lotharius
primus
imperavit
annis xv.Divisio
Imperij.

Joannes
Abb. Ver-
cellensis.

pit, quæ à mari Britannico usque ad mosam protenditur. Ludovicus autem à Rheno versus Orientem, & Aquilonem Germaniam totam, Saxoniam, Franciam Orientalem, Sueviam & Bavariam in fortem accepit. Pipinus autem Patruj filius Aquitaniæ Rex constitutus fuit. Claruit his ferme temporibus Joannes Erigena Abbas monasterij Vercellensis Nottungo Pontifici sæpe dicto charus & amicus, vir undecunque doctissimus, Græco, & Latino ad plenum instructus eloquio, qui subtilis ingenij sui non spernendæ lectionis opuscula edidit. Nam jubente Carolo Rege Gallorum fratre Lotharij Imperatoris de Græco transtulit libros B. Dionysij Areopagitæ quondam Athenarum Episcopi, & eos Commentarijs suis fecit clariore. De natura quoque, & divisione librum subtilis ad inventionem edidit, & alia multa composuit. His quoque temporibus Orgarius Archiepiscopus moguntinus quintus Corpora sanctorum Severi Episcopi quondam Ravennatensis, Vincentiæ Uxorij ejus, Innocentiæq; amborum filia ad moguntiam cum honore maximo transtulit. His etiam temporibus Heriolus Rex Dacorum cum Uxore, & filijs ad fidem Christi magna cum gentis suæ multitudine per monachos Corbejenses convertitur, & veniens ad Imperatorem apud moguntiam baptizatur. Sanctus enim Ansharius primus Archiepiscopus Bremensis, fundator Corbejæ Novæ in Saxonia, monachos quosdam ejusdem Cœnobij doctiores ad prædicandum misit in Daciam, qui verbo & exemplo gentem illam converterunt ad fidem, & plura Ordinis nostri monasteria in eodem Regno pro fidei tutamento construxerunt. Bertramus quoque Presbyter & monachus Cœnobij S. Dionysij Parisiensis vir magnæ doctrinæ & eruditionis his temporibus inter alia scripsit ad Carolum Regem Gallorum Imperatoris Lotharij fratrem librum unum de prædestinatione. Aliud similiter scripsit de Corpore & Sanguine Domini. Eodem tempore claruit Christianus, qui & Truthmarus monachus Corbejensis Cœnobij in Gallia declamator sermonum egregius, & in scripturis Sanctis valde eruditus, qui scripsit magnum, & insigne volumen super Evangelium matthæi ad instantiam videlicet monachorum Stabulensium, & malmondariensium, qui sub uno Abbate etiam hodie consistunt in Leodiensi diœcesi. In præfatione dicti operis pollicetur, se etiam in alios Evangelistas scripturum, quod an fecerit, necdum satis habemus expertum.

Bertram-
mus Mo-
nachus Do-
ctor.

Christia-
nus Mona-
chus Doct.

DCCCXLII.

Sergius Pa-
pa II.

Deus dedit
Abb. Cassi-
nensis Do-
ctor.

Anno Lutberti Abbatis quinto Gregorius Papa quartus obiit. Cui Sergius Papa secundus præfuit annis tribus. Hic ante Pontificatum vocabatur Osporci, primus inter Romanos Pontifices proprium nomen mutavit, postea observatum durat usque in præsentem diem, qui juxta Basilicam S. Sylvestri monasterium construxit. Claruit his temporibus Deusdedit Abbas monasterij Cassinensis, vir integritate morum sanctissimus, & in divinis scripturis multum eruditus, qui plura ingenij sui monumenta reliquit. Hunc S. virum Sicardus Beneventanorum impius Tyrannus Dei hostis, & Sanctorum inimicus ob negatam sibi pecuniam cepit, & in carcerem conjecit, in quo tandem non sine martyrij opinione præsentem vitam finiens transiit ad æternam.

Hoc

DCCCXLIII.

Hoc anno, qui fuit Lutberti Abbatis sextus, Erlafridus Comes de Calba fundator monasterij hujus Hirsaugiensis, divino spiritu compunctus Principatum suum dimisit filio suo Ermenfrido, rebusque sapienter dispositis Monasterium, quod fundaverat, ingreditur, & monachus factus, reliquum vitæ sanctissimè conversatur. Eodem anno Lotharius Rex cum magno exercitu Romam proficiscitur, & à Sergio Pontifice Imperiali benedictione sublimatur. Filium quoque suum Ludovicum in Regem obtinuit similiter coronari.

Comes Erlafridus fit Monachus.

Lotharius Romæ coronatur.

Claruit his temporibus Otrifidus monachus Wissenburgensis in diocesi Nemetensi monasticæ scholæ magister, in omni literatura tam divina, quàm humana doctissimus, Rhabani Mauri quondam auditor, atque discipulus, qui multa præclara conscripsit opuscula, quibus nomen suum posteritati commendavit, quorum jam dudum in libro de Ecclesiasticis scriptoribus ad Joannem Dalburgium Wormatiensem Pontificem fecimus mentionem.

Otrifidus Monachus Doctor.

DCCCXLIV.

Anno Lutberti Abbatis septimo, Indictione VII. bellum fuit atrocissimum inter Carolum Regem Gallorū fratrem Imperatoris Lotharij, & Pipinum Senioris Pipini filium Aquitaniæ Principem, sive Regem, quod non sine multorum effusione sanguinis, & perdicione hominū fuit terminatum.

Bellum in Gallia.

DCCCXLV.

Anno Lutberti Abbatis octavo, Otgarius Moguntinus Archiepiscopus quintus moritur: in cujus locum sanctus Rhabanus Abbas Fuldenfis ordinatur, & præfuit annis novem, vir in omni eruditione scripturarum longè doctissimus: qui penè innumerabilia composuit volumina: quorum titulos & nomina in memorato libello scriptorum Ecclesiasticorum ex parte consignavimus. Hic biennio ante mortem Otgarij Pontificis, Monachorum suorum provocatus injurijs, Monasterium suum Fuldense spontaneâ voluntate deseruit, & ad Ludovicum Regem Germaniæ fratrem Imperatoris Lotharij declinavit. Monachi tandem pœnitentiâ ducti, rogaverunt, quatenus reverteretur ad Monasterium, qui preces eorum contemnens, mansit cum Rege præfato usque ad mortem dicti Archipræfulis, & in ejus locum, sicut diximus, meruit ordinari, homo certè conversationis sanctissimæ, & sempiternâ memoriâ dignus imitator Apostolicæ perfectionis.

Rhabanus Archiepiscopus Moguntinus.

Strabus quoque Fuldenfis Cœnobij Monachus, & scholæ monasticæ Magister Auditor quondam Rhabani atque discipulus, eodem tempore magno in pretio fuit. Qui cum vir in divinis scripturis esset doctissimus, multa, & varia conscripsit: & glossam Bibliæ, quam vocant ordinariam, primus ipse in unum ex diversis Patrum voluminibus comportavit. Chronicon etiam Fuldenfis Monasterij edidit, & Abbatum ejus gesta pulchrè ordinavit.

Strabus Fuldenfis.

Anno prænotato Theophilus Imperator Constantinopolitanus anno Imperij sui sexto decimo nondum completo, moritur, post quem Michael Filius ejus imperavit annis undecim cum Theodora, & postea solus annis xii.

DCCCXLVI.

Anno Lutberti Abbatis nono, Sergius Papa II. obiit, cui Leo quartus

Leo Papa IV. Monachus.

Monachus Ordinis ſancti Benedicti ſuccedens præfuit annis octo, menſibus tribus, diebus ſex: vir ſanctiſſimæ vitæ, qui & in vita, & poſt mortem innumeris fertur claruiſſe miraculis. Hic ſanctiſſimus Pontifex Octavas Feſti Aſſumptionis Beatæ Mariæ ſemper Virginis celebrandas inſtituit, ſub quibus maximum Romæ incendium per ſignum Crucis extinxit: Draconem mortiferum orando necavit. Hatto poſt Rhabanum factus eſt Fuldenſis Monafterij Abbas, annis octo, qui alio nomine dicebatur Waldo, vir in omni ſcriptura doctiſſimus.

DCCCXLVII.

Alfridus
Epiſc. Hildeſheimenſis.

Anno Lutberti Abbatis decimo, Alfridus Monachus Corbejenſis Cœnobij in Saxonia quartus Hildeſheimenſis Eccleſiæ ordinatus Epiſcopus, præfuit in omni ſanctitate, annis octo & viginti: Vir doctus, & morum integritate multum venerabilis: qui majorem ſuæ urbis Eccleſiam novam à fundamentis erexit, in qua & ſepultus jacet. Hoc anno Judith uxor quondam Ludovici Imperatoris primi obiit, filia Ducis Bavavorum, cujus occasione, & inſtinctu Fridericus Trajeſtenſium Epiſcopus anno Lutberti Abbatis primo in atrio Eccleſiæ ſuæ, vel ut alij dicunt, in armario, xv. Calendas Auguſti Martyrium poſt miſſarum celebrationem velut alter Baptiſta Joannes paſſus eſt. Ajebat enim Imperatori primo Ludovico: *Non licet tibi habere Judith filiam ducis Bavarie uxorem, cum tibi ſit proxima ſanguine: ſed niſi abjeceris eam, noveris te communionem privandum.* His exaſperata verbis mulier, præconem veritatis in oratione procumbentem, per duos ſatellites mercede conductos, crudeliter fecit occidi. Quo ſcelere Gregorius Papa quartus audito, Ludovicum Imperatorem pro agenda pœnitentia in Monafterium Sueſſionenſe ad tempus poſuit, & Jeſſe Ambianenſis Epiſcopus, mandato Papæ Imperatricem Judith, alteram Herodiadem, impoſito velo monialem fecit. Ex hac muliere Ludovicus Imperator filium genuit Carolum cognomento Calvum, poſtea Cæſarem, quem ducem Burgundiæ Baviariæ & Sueviæ conſtituerat: alijs ex priore uxore filijs id agrè ferentibus.

Judith Imperatrix
Monialis.

Anglia Romanæ Eccleſiæ fit tributaria.

His quoque temporibus Adolſus Rex Angliæ Romanæ Eccleſiæ devotiſſimus Romam veniens ad Sedem Apoſtolicam ob honorem SS. Apoſtolorum Petri & Pauli regnum ſuum Pontifici fecit tributarium, ſtatuens ut perpetuâ donatione quælibet in Anglia domus Romanæ Eccleſiæ ſingulis annis nummum perſolvat argenteum: cujus vita miraculis coruſcavit.

DCCCXLVIII.

Concilium Moguntinum.

Anno Lutberti undecimo, Rhabanus Archiepiſcopus apud Moguntiam Concilium Epiſcoporum & Abbatum generale habuit: in quo hæreticum quendam Godeſchalcum nomine, Presbyterum, diſputatione convictum per ſententiam de communi conſilio Prælatorum condemnavit. In hoc autem concilio multa ad communem Eccleſiæ utilitatem conſtituta leguntur: quæ nos in hoc opere brevitatibus cauſa pertransimus ſilentio. Fuerunt in eo Concilio præſentes Hildeboldus Archiepiſcopus Coloniensis, Alfridus Epiſcopus Hildeſheimenſis, Ludericus Epiſcopus Bremenſis, Haymo Epiſcopus Halberſtatensis, & alij multi. Waldo Abbas Fuldenſis, Bernardus Abbas Hirſfeldenſis, Lutbertus Abbas Hirſaugienſis, Bertolfus Abbas Mediolenſis, Adventitius Abbas

Me-

Metensis, postmodum Episcopus, Radulfus Abbas Sueffionensis, Bituricensis postea Archiepiscopus, Erhardus primus Abbas Selgenstaden-
 sis, Lupus Servatus Abbas Trecafensis: & complures alij Pontifices, Ab-
 bares, Presbyteri, & monachi doctissimi viri. His temporibus mulier
 quædam asserens sibi Angelum Domini apparere solitum, multos per
 diœcesim Moguntinam tam de Clero quàm de populo suis figmentis de-
 cepit, pronuntians de proximo diem instare novissimum. Quæ tandem
 comprehensa ad examen Rhabani Archiepiscopi ducitur, & quòd hæc
 quæstus causâ excogitaverit, consilio cujusdam Presbyteri palam con-
 fitetur.

Mulieris
 falsa præ-
 nuntiatio.

Anno prænotato corpus S. Helenæ matris Constantini Imperatoris
 magni per quendam Theogisum monachum à Roma transfertur in Gal-
 liam, & in Rhemenfi Parochia collocatur. Postea caput ejus in Eccle-
 siam Trevirorum translatum est, ubi cum magna pietate ostenditur.

Corpus S.
 Helenæ.

DCCCXLIX.

Anno Lutberti Abbatis duodecimo fames prævalida totam Ger-
 maniam miserabili vastatione consumpsit, ita ut multa hominum mil-
 lia fame morerentur. Lutbertus Abbas eo tempore in pauperes munifi-
 cus extitit, & quidquid invenire potuit, eorum necessitatibus ministra-
 vit: tanta enim ciborum inopia fuit, quòd parentes multi parvulos
 suos præ multitudine famis mortuos coquentes comederunt in delitijs.
 Rhabanus Archiepiscopus Moguntinus vir pius, & misericors his diebus
 habitabat apud Ringayienfes in Vinicella, vico, quem incolæ corrupto
 nunc vocabulo Winkel nominant: qui pauperes undecunque ad ventan-
 tes humanissimè suscipiens, præter extraneos quotidie plusquam tre-
 centos in præsentia sua pascebat. Venit die quodam inter alios pauperes
 mulier una parvulum in brachijs gestans lactentem, inediâ diuturnâ con-
 sumpta, quæ prius, quàm pedem ad limen domus Episcopalis pone-
 ret, viribus deficiens cecidit, & nimia fame consumpta subito expira-
 vit. At parvulus mamilla genitricis mortuæ, sicut potuit, more suo lac
 sugere cœpit, & omnes, qui erant præsentés, ad gemitum convertit.
 Archiepiscopus autem cognito miserabili casu ingemuit, & per omnem
 terram denunciari fecit, ut quisquis premeretur inopiâ, ad ejus sti-
 pem veniret.

Fames ma-
 xima.

Rhabanus
 Pater pau-
 perum.

Miserabile
 spectaculû.

DCCCL.

Anno Lutberti Abbatis hujus Cœnobij decimo tertio, Lotharius
 Imperator Ludovicum filium suum regni consortem statuit, & ambo si-
 mul annis quinque regnaverunt. Eodem anno Lupus Servatus, de quo
 supra jam diximus, Presbyter, & Abbas suo tempore doctissimus obiit:
 ad quem olim necdum Abbatem Rhabanus Abbas Fuldenfis in Episto-
 lam Pauli ad Romanos octo libris commentaria explicuit. In Concilio
 Moguntino præfens iste Servatus Godescalcum hæreticum de prædesti-
 natione liberòque arbitrio, & Sanguine Domini malè sentientem, ac
 multos errore suo perturbantem disputatione fortissimâ confutavit, &
 non solum verbis, sed etiam scriptis in eum vibravit.

Lupus Ab-
 bas mori-
 tur.

Anno prænotato Erlafridus fundator hujus Cœnobij, & ex comite
 monachus, vicefimâ nonâ die Mensis Januarij obiit, & in Ecclesia S. Au-

Erlafridû
 obitus.

relij quam construxerat, non sine opinione sanctitatis cum honore sepultus fuit, vir omnipotenti Deo semper devotissimus.

DCCCLI.

Wandelbertus Monachus Doct.

Anno Lutberti Abbatis xiv. claruit Wandelbertus monachus, & magister monasticæ scholæ Cœnobij Brumiensis Trevirorū diœcesis, vir in divinis scripturis eruditus, & in sæcularibus litteris magnificè doctus: qui scripsit ad Marquardum Abbatem vitam & miracula S. Goaris Presbyteri Aquitanici, sed in finibus Trevirorum juxta Rhenum quondam Eremitæ, & usque in præsentem diem sepulti: à cujus nomine oppidum hodie ad sanctum Goarem vocatur: quod olim cum thelonio pertinuit ad Brumiam, sed nunc juris est Comitum Hassorum Provincialis, & Ecclesia in illo quondam præpositura nostri Ordinis hodie est sæcularis. Scripsit etiam Martyrologium Metricum, & complura in scripturis alia.

Wandelbertus alius Monachus sancti Galli.

Fuit eodem tempore & alius ejusdem nominis Wandelbertus, apud sanctum Gallum Cœnobita, & monasticæ scholæ Magister, undecunque doctissimus, & metro excellens, & prosâ, multa scripsit ad utilitatem posterorum.

Notkerus ex Monacho Doct. Episcopus.

Hisdem quoque temporibus claruit Notkerus ex Monacho, vel Abbate Cœnobij sancti Galli in Suevia, Episcopus Leodiensis in Gallia, vir doctus, atque sanctissimus, qui multorum Fratrum ante Wandelbertum præceptor in eodem loco extiterat, quos in omni scientia nobiliter erudit. Scripsit librum sequentiarum ad Lutvardum Episcopum Vercellensem, adhuc juvenis tempore Caroli Magni. De musica etiam & Symphonia librum unum, de expositionibus sacræ scripturæ librum unum. Epistolarum ad diversos librum unum, & alia plura composuit, quæ in manus nostras minimè pervenerunt. Ejus prosas, sive Sequentias Nicolaus Papa primus confirmavit, & ad missam cantandas Ecclesijs Gallicanis indulgit, nam Itali suscipere illas usque in præsens despiciunt.

Salomon ex Monacho sancti Galli Doct. Episcopus.

Salomon ex Monacho sancti Galli Episcopus Constantiensis in Suevia, his etiam claruit temporibus, Notkeri adhuc Monachi auditor, atque discipulus, homo multæ doctrinæ, atque profundi intellectûs, qui scripsit de septem artibus liberalibus instructum volumen, & quædam alia, quorum titulos in libro de Scriptoribus, sive Luminaribus Germaniæ commemoravimus.

DCCCLII.

Hildulfus Monachus Hirsaugiensis.

Anno Lutberti Abbatis decimo quinto, Hildulphus Monachus scholasticus hujus monasterij Hirsaugiensis, primus librum suum de computo Ecclesiastico pro Fratrum institutione composuit, sicut ex calce ejusdem operis datur intelligi, ubi nomen sctum cum temporis inscriptione apposuit.

S. Ansharius Brementis.

Sanctus Ansharius primus Archiepiscopus Bremensis, hac tempestate in pretio fuit. Is etenim, sicut ante diximus, cum esset Abbas Corbejenfis in Gallia, & audisset multos adhuc in Saxonia fidem ignorare Christianam, divino amore succensus quosdam è fratribus, qui ad hoc negotium videbantur idonei, secum accepit, & in Saxoniam perrexit; construxit autem in primis Corbejense novum monasterium, & collegit in eo multitudinem monachorum, per quos cum tempore gentem illam omnem ad Christi fidem convertit.

Corbeja nova.

Postea

Postea primus Archiepiscopus Bremensis Ecclesie ordinatus est, & vitam in omni sanctitate consummavit, translata videlicet Sede Pontificali de Hamburgensi civitate a Danis constructa ad Bremam iussu Lotharij Imperatoris. Nam antea Sedes Episcopalis fuit in Hamburg sub Archiepiscopatu Colonienfi, in qua primus Episcopus fuit Wilhardus, secundus Willericus, tertius Ludericus, & quartus S. iste Ansharius, qui & Hamburgensis ultimus & Bremensis primus Archiepiscopus fuit, praefuit autem in Archiepiscopatu annis ferme xxxiv. vir doctus, & sanctus, qui multis in vita, & post mortem miraculis claruit. Sepultus est in Ecclesia Bremensi, cujus festum tertia die mensis Februarij annua solemnitate magna populi devotione colitur.

Hamburgensis Episcopi ante Bremensis.

Claruit hic etiam temporibus Arnulphus ex Monacho S. Medardi Sueffionensis, Archiepiscopus Bituricensis, vir secundum saeculi dignitatem nobilis, sed fide Religionis, & merito sanctitatis multo nobilior, qui signis, & virtutibus tam in vita, quam post mortem mirandis, & multis coruscasse perhibetur. Anno praenotato Bosobaldus Herbipolensis Ecclesiae octavus Episcopus moritur vicefima prima die mensis octobris. Cui Anno succedens praefuit annis xxxv. mensibus 6. diebus 12. vir iustus & sanctus, qui multis fertur claruisse miraculis: & tandem pro iustitia in bello quodam Misnensium in Saxonia fuit occisus. Eodem anno Benedictus Neometensis, sive Spirensis Ecclesiae decimus Episcopus moritur. Cui Hertinus succedens praefuit annis xxv. mensibus 4.

Arnulphus Archiepif.

Bosobaldus Episc. Herbipolensis.

Hertinus Episc. Spirensis.

DCCCLIII.

Anno Lutberti Abbatis decimo sexto currente obiit Haymo, ex Monacho tertius Halberstatensis Episcopus doctrina, & morum integritate sanctissimus, in Ecclesia sua Principali sepultus, cui S. Hildegrynus succedens praefuit annis xxxiv.

S. Haymo Episcopus obiit.

Eodem anno, xvii. die mensis Julij obiit S. Leo ex Monacho nostri Ordinis Papa quartus, & Romae in Ecclesia S. Petri sepelitur, miraculis clarus, & propterea in catalogum Sanctorum relatus. Huic in Pontificatu successit Joannes Papa septimus, & praefuit annis duobus, mensibus 3. Hic est Joannes ille natione Anglicus, quem tradunt fuisse faminam: cuius historia cum penè nota sit omnibus, a nobis ad necessaria festinantibus silentio est committenda.

S. Leo Papa moritur.

Hoc ipso anno Nortmanni Britanniam & Galliam crudeliter devastantes multas civitates & oppida subverterunt: Clerum & populum Christianum sine misericordia perimentes. Ecclesiam quoque S. Martini Turonensem incendio destruxerunt, & infinita Christianis mala in tota Gallia fecerunt. Anno quoque praenotato Lutbertus hujus Monasterij Hirsaugiensis primus Abbas senio confectus, & labore S. Religionis ex longo tempore attenuatus, tertia die mensis Junij moritur, ultimo videlicet anno Lotharij Imperatoris, aetatis autem

Lutbertus I. Abb. hic moritur.

sua Lxxvi. & in medio Ecclesiae S. Aurelij cum honore sepelitur.

De